

Ledare

Vi tycker nog lite till mans och kvinnas utvecklingen gått framåt. Ibland lite väl snabbt och mycket. Ändå finns det områden som faktiskt berörts endast marginellt. Hur är det med jämlikheten? Visst, ställer man frågan i en grupp är svaren självskrivna. Jo, det är så jämlikt. Men om vi skrapar lite på ytan träder en annan sida fram. Hur är det med vården och omvårdnaden? Är den lika för män och kvinnor? Hur är det med de mediciner de som har reumatiska sjukdomar äter? Är de utprovade på män och kvinnor, för män och kvinnor? Är vi verkligen könlösa i detta avseende?

Hur spelar hormonerna in, vilken roll har de kvinnliga och de manliga? Hur är det med smärta, upplevs den lika av båda könen? Livskvalitén, är den upplevelsen samma? Tröttheten då?

Och så den kanske största frågan: Varför får man en reumatisk sjukdom? Spelar miljön och arvet lika stor roll?

Vi har gjort en forskningsbilaga där fokus är genus. Ännu är forskningen om skillnaderna mellan könen i sin linda. Några svar finns här och fler svar kommer. Framför allt vill vi belysa att skillnader finns det mellan könen och att forskarna nu sträcker sina tankebanor mot gåtor som kan lösas med genusmedicinsk forskning.

Yvonne Enman
Redaktör

INNEHÅLL

- 2 Det bidde en tummetott
- 3 Ledare
- 4 Könsteoretisk forskning idag
- 6 Gener och genus vid reumatisk sjukdom
- 8 Akupunktur – från alternativ till komplement
- 10 Från tanke till själens läkning
- 12 Östrogen och testosteron kan bli behandling mot reumatoid artrit
- 14 Meningen med livet?
- 15 Trötthet och omvårdnad
- 16 Förändringens vingar
- 18 Tröttheten speglas inte av forskarnas frågor
- 20 Samtal med apotekaren kan klargöra
- 21 Bibehållen handfunktion efter tio år
- 24 Genusforskning i sin linda
- 27 Kallare än kallt
- 28 Christina Stenström
– kvinna, mor, forskare och reumatiker

Utges som bilaga till Reumatikertidningen av

Reumatikerförbundet, Alströnergatan 39, 112 98 Stockholm

Tel 08-692 58 00, Fax 08-650 64 15

info@reumatikerforbundet.org, www.reumatikerforbundet.org

Ansvarig utgivare Anders Arhammar

Redaktör Yvonne Enman

Grafisk form och illustrationer Anna Josefsson

Tryck Elanders Gummessons, Falköping 2003